Dzień 1: mapa pieniędzy

Dzisiaj nie planujesz oszczędności. Liczysz prawdę: ile pieniędzy naprawdę wpływa i ile zniknie, zanim zaczniesz decydować. Bez tej mapy każdy budżet jest zgadywaniem.

Co zrobisz dzisiaj

1. Otwórz aplikację banku i pobierz transakcje z ostatnich 90 dni ze wszystkich kont, z których płacisz rachunki.
2. Zaznacz każdy wpływ: pensja netto, zlecenia, umowy, świadczenia, regularne zwroty.
3. Pomiń wpływy jednorazowe: sprzedaż rzeczy, premia, prezent, zwrot podatku. Liczysz tylko to, co możesz powtórzyć.
4. Policz średnią miesięczną z trzech miesięcy. To jest „przychód realny”.
5. Jeśli masz nieregularne dochody, użyj najniższego zwykłego miesiąca z ostatnich 6 miesięcy jako podstawy. Wyższe miesiące traktuj jako bonus, nie jako plan.
6. Przejrzyj te same 90 dni i zaznacz wydatki powtarzające się: czynsz, media, telefon, internet, ubezpieczenia, raty, transport, subskrypcje.
7. Do każdej pozycji wpisz kwotę, datę płatności i konto, z którego schodzi.
8. Opłaty roczne przelicz na miesiąc: podziel kwotę przez 12. Zrób to dla OC/AC, ubezpieczenia mieszkania, pakietów rocznych i wszystkich opłat, które wracają rzadziej niż co miesiąc.
9. Zsumuj koszty stałe. To jest „koszt bycia tobą”.
10. Odejmij koszty stałe od przychodu realnego. Wynik to „pieniądze do zarządzania”.
11. Zapisz wszystko w jednym miejscu: arkusz, notatka albo prosty plik. Reszta to widok, nie źródło.

Jak liczyć przychód realny

Przychód realny to nie to, co „zwykle wpływa”, tylko to, co możesz obronić. Jeśli w najlepszym miesiącu było 11 000 zł, a w najgorszym 8 500 zł, planuj z 8 500 zł. Różnica między najlepszym a najgorszym miesiącem to nie sukces budżetu, tylko ostrzeżenie, że przychód się waha.

Jeśli masz kilka kont, nie patrz tylko na konto główne. Sprawdź też konto walutowe, konto firmowe, jeśli z niego płacisz prywatne rachunki, oraz portfel z BLIK-iem. Każde źródło wpływu i każdy rachunek muszą trafić do jednej mapy.

Przykład: Anna i Piotr

Anna ma pensję netto 5 200 zł, Piotr 4 100 zł. Zlecenia Piotra dają średnio 900 zł, ale w najgorszym zwykłym miesiącu 500 zł. Przychód realny liczą z 500 zł:

5 200 + 4 100 + 500 = 9 800 zł.

Koszty stałe:

- czynsz i rachunki: 2 950 zł
- internet i telefony: 170 zł
- ubezpieczenie OC/AC przeliczone: 140 zł/mies.
- rata kredytu: 720 zł
- komunikacja miejska: 240 zł
- subskrypcje: 65 zł

Razem: 4 285 zł.

Pieniądze do zarządzania: 9 800 - 4 285 = 5 515 zł.

To nie jest „wolne 5 515 zł". To budżet na jedzenie, paliwo, dzieci, zdrowie, ubrania, wyjścia i oszczędności. Dopiero ten wynik pokazuje, ile naprawdę możesz wydać bez długu.

Co zrobić, jeśli wynik jest ujemny

Nie szukaj winnego. Najpierw skracaj koszty, które nie chronią bezpieczeństwa: najdroższa subskrypcja, drugi samochód, droższy pakiet internetu, ubezpieczenie bez porównania ofert. Dopiero potem rozmawiaj o podwyższeniu przychodu. Ujemny wynik to informacja, nie wyrok.

Jeśli wynik jest dodatni, nie zwiększaj wydatków automatycznie. Najpierw zbuduj bufor. Dopiero gdy masz poduszkę na trudny miesiąc, możesz myśleć o wygodzie.

Najczęstsze błędy

- Liczenie pensji brutto zamiast netto.
- Pomijanie opłat rocznych, bo „to dopiero za kilka miesięcy".
- Liczenie średniej z najlepszego kwartału.
- Traktowanie nadgodzin, bonusu albo zlecenia jako stałego przychodu.
- Brak daty płatności, więc rachunki łapią po terminie i rodzą odsetki.
- Zapisywanie liczb w kilku miejscach: bank, notatki, papier, aplikacja.

- Zmienianie planu bez zapisania daty. Bez daty nie wiesz, czy nowy plan działa.

Checklist dnia 1

- Mam eksport transakcji z ostatnich 90 dni.
- Przychód realny policzony z najgorszego zwykłego miesiąca.
- Koszty stałe zsumowane.
- Opłaty roczne przeliczone na miesiąc.
- Data każdej płatności wpisana.
- Jedno miejsce zapisu wybrane.
- Wynik „pieniądze do zarządzania” zapisany.
- Znam datę pierwszego dnia testu nowego planu.

Zrób to dziś

Zapisz jedną liczbę: przychód realny minus koszty stałe. Jeśli nie znasz dokładnych kwot, użyj przybliżeń i oznacz je gwiazdką. Jutro je doprecyzujesz, ale dzisiaj masz mapę.